

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Історія журналістики: історія української
журналістики**

Спеціальності: 061 Журналістика

Рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

Освітньої програми: 061.00.05 Міжнародна журналістика

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 2539/22
Григорук
(підпис) (прізвище, ім'я)
« » 2022

Київ-2022 рік

Розробники: Ольга ХАМЕДОВА, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: Світлана ПЕТРЕНКО, доктор філософії з
журналістики, старший викладач кафедри журналістики та нових
медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
журналістики та нових медіа

Протокол від 2 вересня 2022 року № 2

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

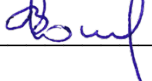
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної
програми

1 вересня 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми Ольга
БИКОВА

Робочу програму перевірено

2 вересня 2022 р.

Заступник декана факультету журналістики Вікторія
СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	1
Семестр	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі	120
аудиторні	56
модульний контроль	8
семестровий контроль	15
самостійна робота	41
форма семестрового контролю	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний модуль “Історія української журналістики” у межах програми курсу “Історія журналістики” є базовим і фундаментальним, оскільки формує основи професійної майстерності майбутнього журналіста, тому метою його вивчення є вироблення фахових компетентностей, пов’язаних з усвідомленням потужної журналістської традиції в Україні, еволюції і динаміки історико-журналістського процесу, зі створенням якісного журналістського тексту через засвоєння найкращих технологій і практик з історії української журналістики.

Мета курсу полягає в тому, щоб дати знання про еволюцію й динаміку історико-журналістського процесу, основні етапи розвитку історії української журналістики, провідні українські періодичні видання, діяльність видатних українських публіцистів, журналістів, редакторів, жанрову й структурно-змістову парадигму їхніх медіатекстів.

Завданнями курсу є:

- формування знань про еволюцію, динаміку, основні етапи розвитку української журналістики;
- вивчення передового журналістського досвіду, зокрема аналіз медіатекстів провідних українських публіцистів ХІХ-ХХ століття, різноманітних за тематикою, жанром, структурою та ін.;
- уміння практично застосовувати набуті знання про українську журналістську традицію.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення дисципліни “Історія української журналістики”

Студент знатиме:

- основні етапи й тенденції розвитку української журналістики в конкретний історичний період;
- суспільно-політичні й культурні умови розвитку української журналістики;
- провідні українські періодичні видання XIX-XX ст.
- видатних українських публіцистів/ок і журналістів/ок XIX-XX ст.
- жанрову парадигму, проблематику, стилістику української журналістики в історичній перспективі.

▪ **Студент вмітиме:**

- простежити еволюцію й динаміку розвитку української журналістики;
- визначити основні етапи розвитку історії української журналістики й охарактеризувати провідні тенденції її розвитку;
- проводити пошукову роботу зі збирання спадщини і/або наукової рецепції доробку певного публіциста/ки XIX-XX століття;
- досліджувати тексти видатних публіцистів і журналістів, звертаючи увагу на їхні жанр, проблематику, стиль.
- орієнтуватися у своїй практичній діяльності на найкращі зразки української журналістики;
- використовувати свої знання про українську журналістську традицію при написанні власних та аналізі сучасних медіатекстів.

Вивчення дисципліни формує у студентів освітньої програми 061.00.05 Міжнародна журналістика такі **компетентності**:

загальні:

- ЗК-02. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК-08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК-10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії і закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Впродовж вивчення дисципліни мають бути досягнуті такі **програмні результати навчання:**

- ПРН-1. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
- ПРН-20. Уміти збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про міжнародну ситуацію, стан міжнародної політики держав певного регіону

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт			
	усього	аудиторні		самостійна
		лекції	семінари	
Змістовий модуль I. Зародження української журналістики у першій половині XIX ст.				
Тема 1. Витоки журналістики на Наддніпрянській Україні.	8	2	2	4
Тема 2. Преса Наддніпрянської України у 1820-1850-ті роки.	8	2	2	4
Тема 3. Преса Західної України (кін. XVIII ст. – 1850-х років.	6	2	2	2
Модульний контроль	2			/2
Разом	24	6	6	10 /2
Змістовий модуль II . Становлення української преси в другій половині XIX ст.				
Тема 4. Українська журналістика 1860-х-1890-х років і переслідування українського друкованого слова у Російській імперії.	10	2	2	6
Тема 5. Преса на західноукраїнських землях 1860-1890-х років.	12	4	4	4
Модульний контроль	2			/2
Разом	24	6	6	10 /2
Змістовий модуль III. Українська журналістика першої половини XX ст.				

Тема 6. Українська преса перед Першою світовою війною (1905-1914 рр.).	6	2	4	
Тема 7. Преса у роки української державності (1917-1920).	4	2	2	
Тема 8. Західноукраїнська преса у міжвоєнний період.	10	2	2	6
Тема 9. Українська радянська преса у 1920-1930-х роках.	8	2	2	4
Тема 10. Преса української діаспори міжвоєнного періоду.	4	2	2	
Тема 11. Преса України часів Другої світової війни (1939-1945).	8	2	2	4
Модульний контроль	2			/2
Разом	42	12	14	14 /2
Змістовий модуль IV. Українська журналістика 1960-1990-х років				
Тема 13. Преса 1960- 1980-х рр. : від «відлиги» до «застою».	11	2	2	7
Тема 14. Українська журналістика кінця 1980-х-1990-ті роки.	2	2		
Модульний контроль				/2
Разом	15	4	2	7/2
Підготовка та проходження контрольних заходів (іспит)				/15
Усього	120	28	28	41 /15 / 8

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Зародження української журналістики першої половини ХІХ ст.

Лекція І. Зародження української журналістики: перші періодичні видання Наддніпрянської України. – 2 год.

Поняття “українська преса” і “преса України”. Проблема періодизації історії української журналістики. Історичні умови розвитку української журналістики кін.ХVІІІ - поч. ХІХ ст. Харків як центр розвитку української журналістики 1820-1850-х рр. Перша газета “Харьковский еженедельник” (1812). “Украинский вестник” як перший громадсько-політичний, літературно-науковий місячник. Видатні публіцисти і критики І.Срезневський, Р. Гонорський, Є.Філомафітський. Г. Квітка-Основ'яненко як редактор і журналіст хронікального відділу. “Харьковский Демокрит” як перший в Україні гумористично-сатиричний часопис. Газета “Харьковские известия” (1817-1823). “Украинский журнал”: основні рубрики, тематика, дописувачі.

Література основна 1,2,3,4,5

Література додаткова 6, 18

Семінар 1. Перші періодичні видання у Наддніпрянській Україні. – 2 год.

Література основна 2, 5

Додаткова 14, 25, 26, 39, 41

Лекція ІІ. Східноукраїнська журналістика 1820-1850-х років. – 2 год.

Цензурні обмеження у журналістиці і видавничій справі 1826 р. у Російській імперії. Альманахові видання як форма тогочасної журналістики. Харківські альманахи “Украинский альманах”, “Утренняя звезда”, “Украинский сборник”, “Молодик”, “Южно-русский сборник”, “Сноп”: видавці-укладачі, автори, зміст. Значення українського альманаху “Ластівка” для розвитку української літератури і журналістики. Публіцистика Т.Шевченка. Періодичні видання Києва (“Киевские объявления”, “Киевские губернские ведомости”. Альманах “Киевлянин” та його видавець-редактор М.Максимович. Періодичні видання Одеси.

Література основна 2, 5

Додаткова 14, 25, 26, 39, 41

Семінар 2. Публіцистика Т. Шевченка. – 2 год.

Література основна 2, 5

Додаткова 14, 25, 26, 39, 41

Лекція III. Західноукраїнська журналістика кінця XVIII ст. – 1850-х років. – 2 год.

Історичні і суспільно-політичні умови розвитку української журналістики в Австро-Угорській імперії. Перші іншомовні періодичні видання на західноукраїнських землях (“Kurjer Lwowski”, “Suppliment”, “Gazette de Leopold”). Видавнича діяльність “Руської Трійці”. “Русалка Дністрова”: історія створення першого українськомовного альманаха, зміст і структура. Тижневик “Зоря Галицька” (1848) як перший українськомовний часопис: ідеологічна еволюція видання. “Лада” як перший західноукраїнський жіночий часопис.

Література основна 2,3,4,5

Додаткова 11

Семінар 3. “Зоря Галицька” як перша українська газета. – 2 год.

Література основна 2,3,4,5

Додаткова 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Становлення української преси в другій половині XIX ст.

Лекція IV. Журналістика Наддніпрянщини 1860-1890-х років в умовах репресій українського друкованого слова. - 2 год.

Альманах “Хата” і літературно-критична діяльність П.Куліша. Журнал “Основа” як перший український громадсько-політичний і літературно-науковий журнал: співробітники, зміст, структура. Тижневик “Черніговський листок”, Л.Глібов як редактор. Валуєвський циркуляр 1863 року та Емський указ 1876 року, їхні наслідки для розвитку журналістики. Діяльність “Київської громади” і “Киевский Телеграф” (В.Антонович, М. Драгоманов, П.Житецький та ін). “Киевская Старина”: еволюція журналу, програма, зміст, структура, автори. Часопис “Университетские известия” (1861-1919) як унікальне періодичне наукове видання.

Література основна 1,2

Додаткова 25, 26, 39, 41

Семінар 4. Преса Наддніпрянщини другої половини XIX ст. – 2 год.

Література основна 1,2

Додаткова 9

Лекція V. Західноукраїнська преса другої половини XIX ст.: провідні часописи, ідеологічна боротьба на шпальтах видань. – 2 год.

Преса Західної України після ухвалення нової конституції в Австро-Угорській імперії. Ідеологічна боротьба у галицькій пресі. “Слово” як москвофільський суспільно-політичний і літературний часопис. Організація народовців

“Молода Русь” і їхні часописи (“Вечерниці”, “Мета”, “Нива”). Соціалістичні видання “Громадський Друг”, “Дзвін”, “Молот”: історія розвитку, редакційна політика, співробітники.

“Діло” як провідна громадсько-політична газета і перша українська щоденна газета Галичини. “Руслан” як пресовий орган “Католицького Русько-Народного Союзу”. Літературно-наукові журнали (“Правда”, “Зоря”, “Літературно-Науковий Вісник”, «Записки Наукового Товариства ім. Шевченка»). «Дзвінок» як перший український часопис для дітей.

Література основна 2,3,5

Додаткова

Семінар 5 . Західноукраїнські часописи 1860-1890-х років: огляд видань. – 2 год.

Лекція VI. Західноукраїнська журналістика 1860-1890-х років в іменах. – 2 год.

Іван Франко і його журналістська робота у періодичних виданнях “Громадський друг”, “Дзвін”, “Молот”, “Товариш”, “Життя і слово”, “Світ” “Літературно-Науковий Вісник”. М. Драгоманов як публіцист і видавець журналу “Громада”. М. Грушевський у редколегії часопису “Літературно-Науковий Вісник”. Н.Кобринська як видатна публіцистка, перший альманах для жінок “Перший вінок”. Інші видатні редактори і публіцисти (Б.Дідицький, Я.Головацький, Ф.Заревич, О.Барвінський, М.Павлик та ін.).

Література Основна 2,3,5

Додаткова 19, 39, 41

Семінар 6. I. Франко – редактор, публіцист, журналіст. – 2 год.

Література основна 2,3,5

Додаткова 19, 39, 41

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Українська журналістика першої половини ХХ ст.

Лекція VII. Преса Наддніпрянщини (1905-1914). – 2 год.

Революція 1905 р. в Російській імперії та її вплив на розвиток українського друкованого слова. «Хлібороб» - перший часопис українською мовою у Російській імперії: редакторська діяльність братів Шеметів, рубрики, зміст. Часопис «Рідний край»: редактори, дописувачі. «Громадська думка» – перша щоденна українськомовна газета у Наддніпрянській Україні: редколегія (Б.Грінченко, С.Єфремов, М.Загірня, М.Левицький та ін.), програма та її реалізація, репресії. Значення діяльності видавців і меценатів (Є. Чикаленка, В.Симиренко) для розвитку української преси. Редакторська діяльність Олени Пчілки. «Молода Україна» – перший в Наддніпрянській Україні дитячий

журнал. Софія Русова як публіцистка і редакторка журналу «Світло»(1910-1914).

Література Основна 2, 5
Додаткова 19, 39, 41

Семінар 7. «Громадська думка» – перша українськомовна газета Наддніпрянщини. 2 год.

Література Основна 1,2
Додаткова 19, 39, 41

Семінар 8. Редакторська й видавнича діяльність культурних діячів й діячок (Б.Грінченка, Олени Пчілки, С.Русової та ін.) межі ХІХ-ХХ ст – 2год.

Література Основна 1,2,3,4,5
Додаткова 19, 39, 41

Лекція VIII. Преса у роки української державності (1917-1921). – 2 год.

Національна революція у березні 1917 року, розпад Російської імперії, Універсали Центральної Ради. «Вісти Української Центральної Ради», «Вісник Генерального Секретаріату України» як офіційні періодичні органи української влади. Демократичні тенденції в журналістиці, свобода слова. Відродження політичної і партійної преси. Щоденна газета «Нова Рада»: склад редакції, зміст, ідеологічні орієнтири. «Робітнича газета» як орган центрального комітету УСДРП (Української соціал-демократичної робітничої партії). Газети есерів (Української партії соціалістів- революціонерів): регіональна мережа, тематика, ідейні акценти. Часописи меншовиків. Розквіт політичної публіцистики в українській пресі часів УНР. Політичні діячі як видатні публіцисти (М.Грушевський, С.Петлюра, В.Винниченко, С.Єфремов). Політичний фейлетон як популярний жанр в українській пресі 1917-1921 років.

Література Основна 1, 2
Додаткова 17

Семінар 9. Партійна преса у роки української державності (1917-1921). – 2 год.

Література Основна 1, 2
Додаткова 17

Лекція ІХ. Західноукраїнська преса міжвоєнного періоду. – 2 год.

Західна Україна у складі Польщі, Румунії і Чехословаччини. Українство 1920-1930-х років після втрати державності і в умовах колонізації. Ідеологічна боротьба на шпальтах політичної і партійної преси. «Діло» як перша щоденна газета українців і представник інтересів УНДО (Українського національно-демократичного об'єднання): історія, зміст, рубрики і тематичні

сторінки, редколегія. Ілюстрований часопис «Новий Час» як зразок якісної популярної преси. «Неділя» як прототип сучасних таблоїдів. «Жіноча Доля» і «Жіноча Воля»: ідеологічний вектор, співробітниця, специфіка аудиторії. «Жінка» як часопис організації «Союз Українок». Публіцистична діяльність М.Рудницької, О.Кисілевської, М.Струтинської та ін.

Література Основна 1, 2, 3, 4

Додаткова 6, 12, 15, 16, 18, 21, 24, 30,34, 35, 36, 43

Семінар 10. Західноукраїнські часописи для жінок міжвоєнного періоду та їхні співробітниця. – 2 год.

Література Основна 1, 2, 3, 4

Додаткова 6, 12, 15, 21, 24, 30,34, 35, 36, 43

Лекція X. Українська радянська преса 1920-1930-х років. – 2 год.

Становлення більшовицької влади і згорання демократичних процесів у журналістиці, закриття газет іншого ідеологічного спрямування. Перші більшовицькі видання в Україні: двомовна газета «Вісник Української Народної Республіки» як орган першого більшовицького уряду, армійська «Красная армия», чекістська «Красный меч»). «Вісті ВУЦВК» як український комуністичний офіціоз: історія, зміст і структура, співробітники. Громадсько-політичні і літературно-наукові часописи «Червоний шлях» і «Життя і революція» як публіцистичні платформи. Провідні регіональні видання: аналіз київської щоденної газети «Пролетарська правда». Ілюстрований двотижневик «Глобус» як популярний часопис. Робсількорівський рух. Преса в умовах тоталітаризму і культу особи 1930-х років. Часописи для жінок «Комунарка України» і «Селянка України»: здобутки і втрати.

Література Основна 1, 2

Додаткова 22, 37, 44, 45, 46

Семінар 11. Часописи УСРР: огляд популярних видань. – 2 год.

Література Основна 1, 2

Додаткова 22, 37, 44, 45, 46

Лекція XI. Преса української діаспори міжвоєнного періоду. – 2 год.

Українство в еміграції: причини, історія, географія розселення, найбільші осередки. Журналістика діаспори як компонент громадського і культурного життя українських громад. Українська таборова преса міжвоєнного періоду. Українські періодичні видання у тогочасній Чехословаччині. Провідні видання українців Франції: «Тризуб» (тижневик Симона Петлюри) і «Українське Слово» (тижневик, орган головного проводу українських націоналістів у Парижі). «Маньчжурський вісник», «Далекий Схід» як орган

Української національної колонії.

Література Основна 1, 2
Додаткова 12, 13

Семінар 12. Часописи української діаспори міжвоєнного періоду.

Література Основна 1, 2
Додаткова 12, 13

Лекція XII. Преса України часів Другої світової війни. – 2 год.

Співіснування кількох ідеологічно ворожих течій у пресі того періоду: радянські видання; українські колабораціоністські видання, створені в умовах німецько-фашистської окупації; преса ОУН-УПА. Окупація Західної України радянськими військами в 1939 році і закриття українських періодичних видань, репресії і переслідування українських журналістів. Заснування радянських періодичних видань («Радянська Волинь», «Вільна Україна», «Радянська «Буковина» та ін.). Радянські фронтові, армійські, дивізійні газети. Газета «За Радянську Україну!» (орган ЦК КП(б)У) в евакуації. Нетривале відновлення української державності у 1941 і заснування української газети «Самостійна Україна» у Станіславові. Газети «Нове життя» в Харкові, «Щоденні вісти» (Львів), «Вісник Станіславської обласної управи», «Вільне слово» (Калуш), «Тризуб» (Чортків) в умовах фашистської окупації. Гітлерівська цензура, прес-служба генерал-губернаторства інформаційне агентство «Телепрес». Репресії і переслідування національних часописів фашистською владою. Підпільна преса ОУН-УПА: «Ідея і чин», «За самостійну Україну», «До зброї», «Самостійник». Публіцистика Д.Донцова, С.Бандери.

Література Основна 1, 2
Додаткова 20, 23

Семінар 13. Підпільна преса ОУН-УПА. Націоналістична публіцистика. – 2 год.

Література Основна 1
Додаткова 20, 23

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Українська журналістика 1960-1990-х років

Лекція XIII. Українська журналістика доби «хрущовської відлиги». – 2 год.

Розвінчання культу Сталіна і його наслідки для розвитку радянської журналістики. Обмежена свобода слова для республіканських видань у

порівнянні зі столичними. «Літературна Україна», «Ранок», «Вітчизна», «Жовтень», «Прапор», «Всесвіт» як платформи для молодих митців-«шістдесятників» (І.Драч, М.Вінграновський, І. Жиленко, В.Симоненко, Л.Костенко, та ін.). «Самвидав» як специфічне явище існування публіцистики в умовах несвободи. Публіцистика «шістдесятників» і дисидентів: І.Дзюба «Інтернаціоналізм чи русифікація», «Заповідник імені Берії» В. Мороза, «Більмо» М. Осадчого, «На свято жінки» Є. Сверстюка. Підпільний журнал «Український вісник» (1970-1972) (ред. В.Чорновіл). Посилення партійного контролю за пресою. «Радянська Україна» як одна з найбільших громадсько-політичних республіканських газет. Провідні тенденції радянської журналістики: виробнича тематика, «лакування» дійсності, пропагандистський пафос.

Література Основна 1

Додаткова 28

Семінар 14. Публіцистика українських дисидентів. – 2 год.

Література Основна 1

Додаткова 28, 43

Лекція XIV. Українська журналістика кінця 1980-1990-х років: на шляху до демократії і свободи слова. – 2 год.

«Перебудова» і демократичні зрушення в СРСР кінця 1980-х рр. Розпад СРСР, Всеукраїнський референдум 1991 р., утворення незалежної України. Вплив журналістів на громадську думку і їхній внесок у здобуття незалежності. Демократизація преси: відкриття «табуєваних» тем, нові підходи до висвітлення. Громадсько-політична газета «Демократична Україна» в нових умовах. Преса Народного Руху України («Народна газета», «Віче»). Відродження української культури і реконструкція історичного минулого як топ-теми української преси. Народження «приватного» сегменту української преси. Політичні й економічні проблеми у висвітленні ЗМІ.

Література Основна 1

Додаткова 15, 17

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	макс.кільк. балів за од.	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кільк. один.	макс. кільк. балів	Кільк. один.	макс. кільк. балів	Кільк. один	макс. кільк. балів	Кільк. один	макс. кільк. балів

Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	6	6	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	7	7	1	1
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30	7	70	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			76		76		128		53
Максимальна кількість балів	333								
Розрахунок коефіцієнта	$333:60=5,55$								

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль І

Зародження української журналістики першої половини ХІХ ст.

Тема 1. Прочитати «Письма к издателям» Г. Квітки-Основ'яненка (Фалалея Повінухіна), опубліковані в «Украинском вестнике» 1816-1817 рр. – 5 б.

Тема 2. Прочитати літературно-критичну розвідку М. Костомарова «Обзор сочинений, писанных на малороссийском языке», опубліковану в альманаху «Молодик», 1844 р. – 5 б.

Тема 3. Прочитати М. Шашкевича «Передслів'є» (Передмова до альманаху «Русалка Дністрова»); Я. Головацький «Пам'ять Маркіяну Р.Шашкевичу». – 5 б.

Змістовий модуль 2

Українська журналістика другої половини ХІХ ст.

Тема 4. Прочитати Розділ 2 «Роки 1860-1880» (підрозділи, які стосуються журналу «Основа» с.72-91) з монографії А.Животка «Історія української преси». – 5 б.

Тема 4. Ознайомитися й проаналізувати контент часопису «Киевская старина». – 5 б.

Тема 5. Проаналізувати західноукраїнський часопис «Діло», звернути увагу на рубрику оголошень, зробити висновки про читацьку аудиторію газети. – 5 б.

Змістовий модуль 3

Українська журналістика першої половини ХХ століття

Тема 9. Прочитати фрагменти роману-тревелога С. Яблонської «З країни рижу та опію» (Розділи «Пересуди тубільців», «Мандрівки по Юнані»,

«Китайці та їхня земля», «Повінь в Юнан-Фу»). – 5 б.

Тема 9. Ознайомитися з контентом часопису «Жіноча Воля» за 1934 рік і звернути увагу на те, яким чином відбувалася комунікація редакції з читачками. – 5 б.

Тема 10. Ознайомитися з контентом часопису «Комунарка України» за 1934 рік і звернути увагу на те, як редакція співпрацювала з робкорками. – 5 б.

Тема 12. Ознайомитися з контентом часопису «Сурма», проаналізувати засоби конструювання образів воїнів. – 5 б.

Змістовий модуль 4

Українська журналістика 1960-1990-х років

Тема 13. Прочитати «Репортаж із заповідника імені Берії» В. Мороза. – 5 б.

Тема 13. Прочитати статтю «На свято жінки» Є. Сверстюка. – 5 б.

Тема 13. Прочитати виступ Івана Дзюби у 25-ті роковини розстрілів у Бабиному Яру (1966 р.). – 5 б.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Знання самостійно опрацьованої літератури перевіряється на контрольній модульній роботі. Критерії оцінювання відповідей: ¹⁷

- точність фактів;
- наявність усіх необхідних сюжетно-композиційних елементів;
- застосування жанрових норм при написанні власних медіатекстів;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- достатня аргументаційна база;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Контрольна модульна робота проводиться у формі тестування на платформі електронного курсу.

Контрольні тести містять двадцять п'ять тестових завдань різних за формою і типом складності;

Критерії оцінювання:

За кожен правильну відповідь - 1 б.

- знання теоретичного матеріалу;
- володіння практичними навичками зі створення медіатекстів;
- ґрунтовна обізнаність із працями публіцистів і медіадослідників, наявних у списку для самостійної роботи;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання **1.**

Підсумкове оцінювання знань студентів з дисципліни «Історія української журналістики» відбувається під час іспиту.

Критерії оцінювання студентів на іспиті.

Екзамен відбувається на платформі ЕНК «Історія української журналістики». Екзаменаційний тест містить 40 тестових завдань за змістом чотирьох модулів курсу.

Відповідь оцінюється за наступними критеріями:

- точність фактів;
- наявність усіх необхідних сюжетно-композиційних елементів;
- застосування жанрових норм при написанні власних медіатекстів;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- достатня аргументаційна база;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.5. Орієнтовне завдання на іспиті

Екзаменаційний тест складається з 40 завдань. Приклад одного із завдань:

Колумністкою якого українського часопису була Софія Яблонська, авторка кінорепортажів і романів-тревелогів?

А) «Діло»;

Б) «Жіноча Доля»;

В) «Нова Хата»;

Г) «Громадський Голос».

6.6. Перелік питань до семестрового контролю.

1. Дати визначення поняттям «українська преса» і «преса України».
2. У чому полягає проблема періодизації історії української журналістики: думки пресознавців.
3. Проаналізувати зародження української журналістики на Наддніпрянщині. Харків як центр розвитку журналістики 1820-1850-х рр.
4. Проаналізувати першу газету “Харьковский еженедельник” (1812): тематика, рубрики, автори.
5. Проаналізувати “Украинский вестник” як перший громадсько-політичний, літературно-науковий місячник.
6. Проаналізувати публіцистичну і редакторську діяльність І.Срезневського, Г.Квітки -Основ'яненка, Р. Гонорського, Є.Філомафітського
7. Проаналізувати “Харьковский Демокрит” як перший в Україні гумористично-сатиричний часопис.
8. Назвати наддніпрянські альманахи 1820-1850-х років.
9. Прокоментувати зародження журналістики на західноукраїнських землях.
10. Проаналізувати видавничу діяльність “Руської Трійці”.
11. Проаналізувати тижневик “Зоря Галицька” (1848) як перший українськомовний часопис: ідеологічна еволюція видання.
12. Проаналізувати видання “Лада” як перший західноукраїнський жіночий часопис.
13. Проаналізувати журналістику Наддніпрянщини 1860-1890-х років в

умовах репресій українського друкованого слова.

14. Проаналізувати західноукраїнську пресу другої половини XIX ст.: провідні часописи, ідеологічна боротьба на шпальтах видань.
15. Проаналізувати діяльність І. Франка – редактор, публіцист, журналіст.
16. Проаналізувати пресу Наддніпрянщини перед Першою світовою війною (1905-1914): провідні періодичні видання, видатні публіцисти і редактори.
17. Проаналізувати публіцистичну діяльність Бориса Грінченка.
18. Проаналізувати редакторську й видавничу діяльність Олени Пчілки.
19. Проаналізувати редакторську діяльність Софії Русової.
20. Проаналізувати видання «Громадська думка» як першу українськомовну газету Наддніпрянщини.
21. Проаналізувати пресу в роки української державності (1917-1921).
22. Проаналізувати щоденну газету «Нова Рада»: склад редакції, зміст, ідеологічні орієнтири.
23. Назвати причини розквіту політичної публіцистики в українській пресі часів УНР.
24. Назвати політичних діячів – видатних публіцистів.
25. Проаналізувати політичний фейлетон як популярний жанр в українській пресі 1917-1921 років.
26. Проаналізувати західноукраїнську преса міжвоєнного періоду: провідні часописи, ідеологічна боротьба, видатні журналісти.
27. Проаналізувати «Діло» як перша щоденна газета українців: історія, зміст, рубрики і тематичні сторінки, редколегія.
28. Проаналізувати ілюстрований часопис «Новий Час» як зразок якісної популярної преси.
29. Проаналізувати західноукраїнський часопис «Неділя» як прототип сучасних таблоїдів.
30. Проаналізувати західноукраїнські часописи для жінок міжвоєнного періоду.
31. Назвати етапи розвитку та провідні тенденції української радянської

преси 1920-1930-х рр.

32. Проаналізувати «Вісті ВУЦВК» як український комуністичний офіціоз: історія, зміст і структура, співробітники.

33. Прокоментувати історію розвитку робсількорівського руху.

34. Проаналізувати пресу української діаспори міжвоєнного періоду.

35. Проаналізувати радянську пресу України часів Другої світової війни.

36. Проаналізувати пресу націоналістичного підпілля часів Другої світової війни.

37. Проаналізувати журналістику доби «хрущовської відлиги».

38. Проаналізувати «самвидав» як феномен української журналістики радянської доби.

39. Проаналізувати публіцистику дисидентів (В.Мороза, Є.Сверстюка, М.Осадчого).

40. Проаналізувати журналістику 1980-1990-х рр.: на шляху до демократії і свободи слова.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них лекційних – 28 год., семінарські заняття – 28 год.,
модульний контроль – 8 год.,
самостійна робота – 41 год., семестровий контроль – 15 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
Назва Модуля	Зародження української журналістики у першій половині XIX ст.			Українська журналістика другої половини XIX ст.				Українська журналістика першої половини XX ст.					Українська журналістика 1960-1990-х років			
Теми лекційних занять	Лекція 1. Зародження укр. журналістики - 1 б.	Лекція 2. Східно укр. журналістика - 1820-1850-х рр. - 1 б.	Лекція 3. Західно укр. журналістика кінця 18 ст. – 1850-х рр. - 1 б.	Лекція 4. Журналістика Наддніпрянщини 1860-1890-х років в умовах репресій укр. друкованого слова - 1 б.	Лекція 5. Західно укр. преса другої полов. XIX ст. - 1 б.	Лекція 6. Західно укр. журналістика 1860-1890-х рр. в іменах - 1 б.	Лекція 7. Преса Наддніпрянщини (1905-1914) - 1 б.	Лекція 8. Преса у роки української державності (1917-1921). - 1 б.	Лекція 9. Західно укр. преса міжвоєнного періоду	Лекція 10. Укр. Радянська преса 1920-1930-х рр. - 1 б.	Лекція 11. Преса укр. діаспори міжвоєнного періоду	Лекція 12. Преса України часів Другої світової війни	Лекція 13. Укр. журналістика доби «хрущовської відлиги».	Лекція 14. Укр. журналістика 1980-1990-х рр.: на шляху до демократії і свободи слова. - 1 б.		

Теми семінарських занять	Семінар 1. Перші періодичні видання у Наддніпр. Україні - 11 б.	Семінар 2. Публіцистика Т. Шевченка. - 11 б.	Семінар 3. «Зоря галицька» як перша українська газета. - 11 б.	Семінар 4. Преса Наддніприння. Друг. пол. XIX ст. - 11 б.	Семінар 5. Західноукраїнський огляд видань. - 11 б.	Семінар 6. І. Франко - редактор публіцистичного журналіста. - 11 б.	Семінар 7. «Громадська думка» - перша українська комуністична газета Наддніприння. - 11 б.	Семінар 8. Редакторська діяльність видавничих діячів між XIX-XX ст. - 11 б.	Семінар 9. Партийдрукарська преса в роки укр. державності (1917-1921) - 11 б.	Семінар 10. Західноукраїнський часопис для жінок міжвоєнних періодів. - 11 б.	Семінар 11. Часописи УСРР: огляд популярних воєнного періоду. - 11 б.	Семінар 12. Часописи пори міжвоєнного періоду. - 11 б.	Семінар 13. Підпільна преса ОУН-УПА. Націоналістична періодика. - 11 б.	Семінар 14. Публіцистика українських дисидентів. - 11 б.
Самостійна робота	«Письма к издателю» Г. Квитки. Основная тема. - 5 б.	«Обзор сочинений, написанных на малоросском языке» М. Костомарова. - 5 б.	М. Шапкевич «Перед словом»; Я. Голубацкий «Память Маркиану Шашкевичу». - 5 б.	Розділ 2 з книги А. Животка «Історія української преси». - 5 б.	Контент часопису «Київська старина» - 5 б.	Контент часопису «Діло» - 5 б.	Роман-тревелог С. Яблуновської «З країни трикутної» - 5 б.	Контент часопису «Жіноча Воля» - 5 б.	Контент журналу «Комуністична Україна» - 5 б.	Контент часопису «Сучасна Україна» - 5 б.	«Репортаж із заповідника імені Берії» В. Мороза - 5 б.	«На свято жінки» Є. Свєрстюка - 5 б.	Виступ І. Дзюби у 25 роковини розстрілу Бабиного Яру - 5 б.	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 - 25 б.		Модульна контрольна робота 2 - 25 б.		Модульна контрольна робота 3 - 25 б.		Модульна контрольна робота 4 - 25 б.							
Підсумковий контроль	Іспит - 40 б.													

8.Рекомендовані джерела

Основна

1. Владимиров В.М. Історія української журналістики (1917-1991). К.: МАУП, 2007.– 174 с.
2. Животко А. Історія української преси. К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
3. Кость С. А. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація / С. А. Кость. – Львів : Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, 2008. – 272 с.
4. Кость С. А. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування) / С. А. Кость. – Львів : Вид-во Львів. Ун-ту ім. І. Франка, 2006. – 512 с.
5. Михайлин І.Л. Історія української журналістики ХІХ століття : підруч; - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. Т. 1 : Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. 2003. – 720 с.

Додаткова

1. Баран Блянка (Баран-Бачинська Блянка) // Енциклопедія українознавства. Словникова частина (ЕУ-ІІ). – Париж, Нью-Йорк, 1955. – Т. 1. – С. 89–104.
2. Баранова Б. Делегатка Міжнародної Жіночої Ліги Мира та Свободи у Львові / Б. Баранова // Час. – 1931. – 3 червня. – № 781. – С. 4.
3. Баранова Б. Делегатка Міжнародної Жіночої Ліги Мира та Свободи у Львові / Б. Баранова // Діло. – 1931. – 21 червня. – С. 5.
4. Баранова Б. Освітня праця на селі / Б. Баранова // Діло. – 1924. – 6 січня. – Ч. 6 (10099). – С. 13.
5. Бернштейн М. Д. Журнал "Основа" і український літературний процес

6. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України. 1884-1939 / М. Богачевська-Хомяк. – Київ : Либідь, 1995. – 424 с.
7. Богуславський О. В. Преса міжвоєнної української еміграції і боротьба за незалежність України: історичний шлях, досвід, дискусії / Монографія / О. В. Богуславський. – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 452 С.
8. Борзенко О. І. "Харьковський Демокрит" як феномен українського просвітництва // Українська періодика: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 70-річчю багатотиражної газети "Харківський університет". Харків, 1998. С. 55 - 58.
9. Бурачинська Л. Про завдання жіночої преси / Бурачинська Л. // Жіноча доля. – 1933. – Ч. 1.– С. 1–2.
12. Галушко М. Українські часописи Тернополя і Тернопільщини (1886–1944 рр.) : Історико-бібліографічне дослідження / М. Галушко. – Львів : Львів. наук. бібліотека ім. В. Стефаника, 2008. – 352 с.
13. Георгієвська В. Преса політичних партій України (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): від витоків до сьогодення : монографія. – Київ :Талком, 2018. – 270 с.
14. Голуб О.П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. – Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. – 184 с.
15. Габор В. В. Закарпатська україномовна преса 20–30-х років ХХ століття у контексті національного відродження краю : дис. ... канд. філол. наук : спец. – 10.01.08 "Журналістика" / В. В. Габор. – Київ, 1997. – 156 с.
16. Дей О. І. Історія української дожовтневої журналістики : навч. посібник для студ. вузів із спец. "Журналістика". – Львів : Вища школа, 1983. – 511 с.
17. Донцов Д. Націоналізм / Д. Донцов. – Львів : Нове життя, 1926. – 273 с.
18. Дроздовська О. Українські часописи повітових міст Галичини, 1865-1939 рр: історико-бібліографічне дослідження / О. Дроздовська. – Львів :

- Академія наук України, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, Науково-дослідний центр періодики, 2001. – 361 с.
19. Журналісти і незалежність. Спогади. Свідчення. Документи / авт.-уклад. Юрій Бондар. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 400 с. ISBN 978-966-580-606-6
20. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. – К.: «Компанія ВАІТЕ», 2016. – 118 с. ISBN 978-966-2310-52-8
21. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах / І. Земляна. – Київ: Софія-А, 2016. – 192 с.
22. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери: навчально-методичний посібник / [авт. Анжеліка Досенко, Інга Погребняк]. – Київ : ЦУЛ, 2020. – 184 с. ISBN 978-611-01-1723-4
23. Касьянов Г. В. Націоналізм інтегральний / Г. В. Касьянов // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – Т. 7: Мі-О. – С. 242.
24. Кочкодан В. Р. Преса як джерело вивчення діяльності жіночих товариств Галичини (1884-1939) : дис. ... канд. істор. наук : спец. 07.00.06 – "Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни" / В. Р. Кочкодан. – Дрогобич, 2019. – 308 с.
25. Лецишин Р. С. Розвиток української преси Станиславівського воєводства (1921 - 1939 рр.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Р. С. Лецишин. – Івано-Франківськ, 2010.
26. Медіаграмотність: підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017 – 319 с.
27. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник. – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 496 с.

- 28.Павлюк І. З. Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр. / І. З. Павлюк. – Львів: Каменярь, 2001. – 284 с.
- 29.Передирій В. Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.) : анотований каталог/ В. Передирій. – Львів : Мета, 1996. – 192 с.
- 30.Передирій В., Сидоренко Н., Старченко Т. Жіноча доля на тлі доби (Літопис жіночого руху у світлі українських видань). – Київ: Дослідницький центр історії української преси, 1999. – 116 с.
- 31.Попович Ю. Роль газети «Самостійність» (1934-1937) у національному самовиявленні буковинців / Ю. Попович // Український інформаційний простір. – 2013. – № 1. – Київ : КНУКІМ, 2013. – С. 252–259
- 32.Романюк М. М., Галушка М. В. Українські часописи Львова 1848– 1939: Історико-бібліографічне дослідження: у 3 т. / М. М. Романюк, М. В. Галушка / Т. 1. 1848–1900. – Львів : Світ, 2001. – 744 с.
- 33.Рудницька М. Підсумки 50-ліття / М. Рудницька // Мілена Рудницька. Статті. Листи. Документи : зб. док. і матеріалів про життя, суспільно-політ. діяльність і публіцистичну творчість Мілени Рудницької / упоряд. М. Дядюк. – Львів, 1998. – С. 181–185.
- 34.Рудницька М. Українська дійсність і завдання жінки / М. Рудницька // Мілена Рудницька. Статті. Листи. Документи : зб. док. і матеріалів про життя, суспільно-політ. діяльність і публіцистичну творчість Мілени Рудницької / упоряд. М. Дядюк. – Львів, 1998. – С. 185–206.
- 35.Хамедова О.А. Ідеологія, гендер, дискурс: новітні підходи до вивчення історії преси // Вісник Львівського університету: Серія Журналістика. 2019. Вип. 46. С. 49–56
- 36.Хамедова О.А. Маскулінність пролетаріату: медійні репрезентації повсякденних і дозвіллевих практик у 1920-1930-х років // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 77. 2020. С. 55-68.

- 37.Хамедова О.А. Неопатріархатний проект націоналістичної преси 1920-1930-х років // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 75. К., 2019. С.75-82
- 38.Хамедова О.А. Репрезентація сексуального насильства в українській радянській пресі 1920-1930-х років // Вісник Львівського університету: Серія журналістика. 2020. Випуск 47. С.44-55.
- 39.Хамедова О.А. Фемінізм і комунізм: специфіка взаємодії у західноукраїнському медійному дискурсі 1920-1930-х років //Синопис: текст, контекст, медіа. Т. 26 (3). 2020.
- 40.Хобта О. І. Мистецька періодика Одеси другого десятиріччя ХХ століття: історико-функціональний аспект та інтерпретаційні особливості: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / О. І. Хобта ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2005